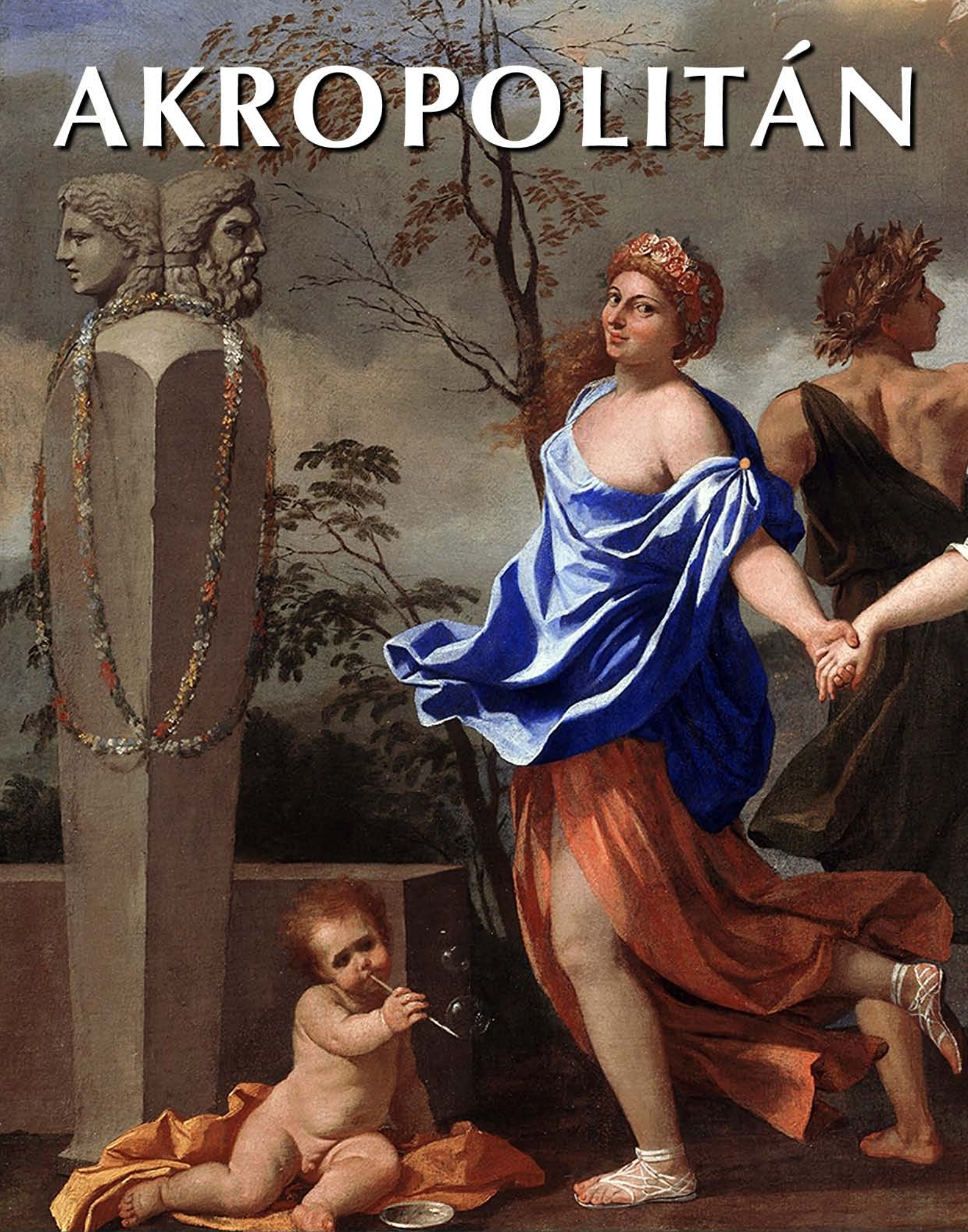

AKROPOLITÁN

NA NOVÁ AKROPOLIS
ŠKOLA FILOZOFIE

č. 187

LEDEN 2026

NICOLAS POUSSIN, A DANCE TO THE MUSIC OF TIME

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 187, leden 2026

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

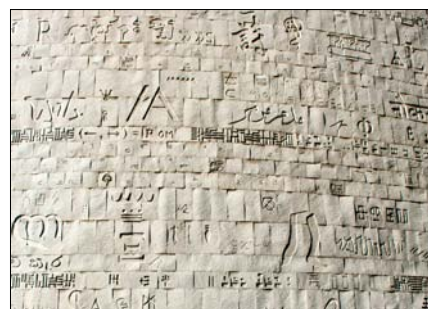
JANUS, BŮH ZASVĚCENÝ LEDNU

6

JAK POUŽÍVAT VŮLI

8

SYMBOLY KOLEM NÁS

11

MÝTY O POTOPĚ

14

JAK SI OKOŘENIT ŽIVOT

Přelom roku měl vždy pro člověka zvláštní význam. Ocítáme se v okamžiku, kdy jednou nohou ještě stojíme v čase a v událostech, které jsou minulostí, a druhou nohou vstupujeme do budoucnosti, jež nás očekává. Prání vyslovená nahlas i ta, jež zůstávají skryta v tichu našeho nitra, přivolávají naději, že přicházející rok přinese tolik potřebné dobro do našich životů a do světa, který je naším domovem.

Pro starověké civilizace představoval nový rok mezník, kdy se otevírá nový prostor pro řád, smysl a obnovu. Není náhodou, že měsíc leden byl spojován s římským bohem Janem, strážcem bran a přechodů, bohem s dvojitým pohledem: jedním obráceným k minulosti a druhým k budoucnosti jako připomínka, že nový začátek neznamená zapomenutí na to, co bylo, ale pochopení a přijetí minulosti.

Každý začátek se rodí z konce toho, co předcházelo, podobně jako had Uroboros v nekonečném kruhu pojídá vlastní ocas. Minulé zkušenosti se nevytrácejí, ale stávají se pro nás pevným základem vytvořeným z hodnot, které obstály v čase a na nichž můžeme dále stavět náš život. Proto byly slavnosti spojené se začátky obecně chápány jako návrat k počáteční čistotě a k tomu, co je opravdu trvalé a důležité.

Věřím, že právě proto nestačí klást si otázky, co bychom měli změnit, zvládnout či zlepšit, ale především je třeba se ptát sami sebe, zda jdeme správným směrem. K tomu se potřebujeme na chvíli zastavit a mít odvalu si přiznat, že ne každá cesta, po níž kráčíme, nás skutečně přibližuje k tomu, kým chceme být. Začátek roku tak nabízí vzácnou příležitost znovu se zorientovat a připomenout si, co má v našem životě opravdu hodnotu a co se do něj vplížilo určitou nevědomou setrvačností, nepozorností nebo díky obavám se změn či z reakcí našeho okolí.

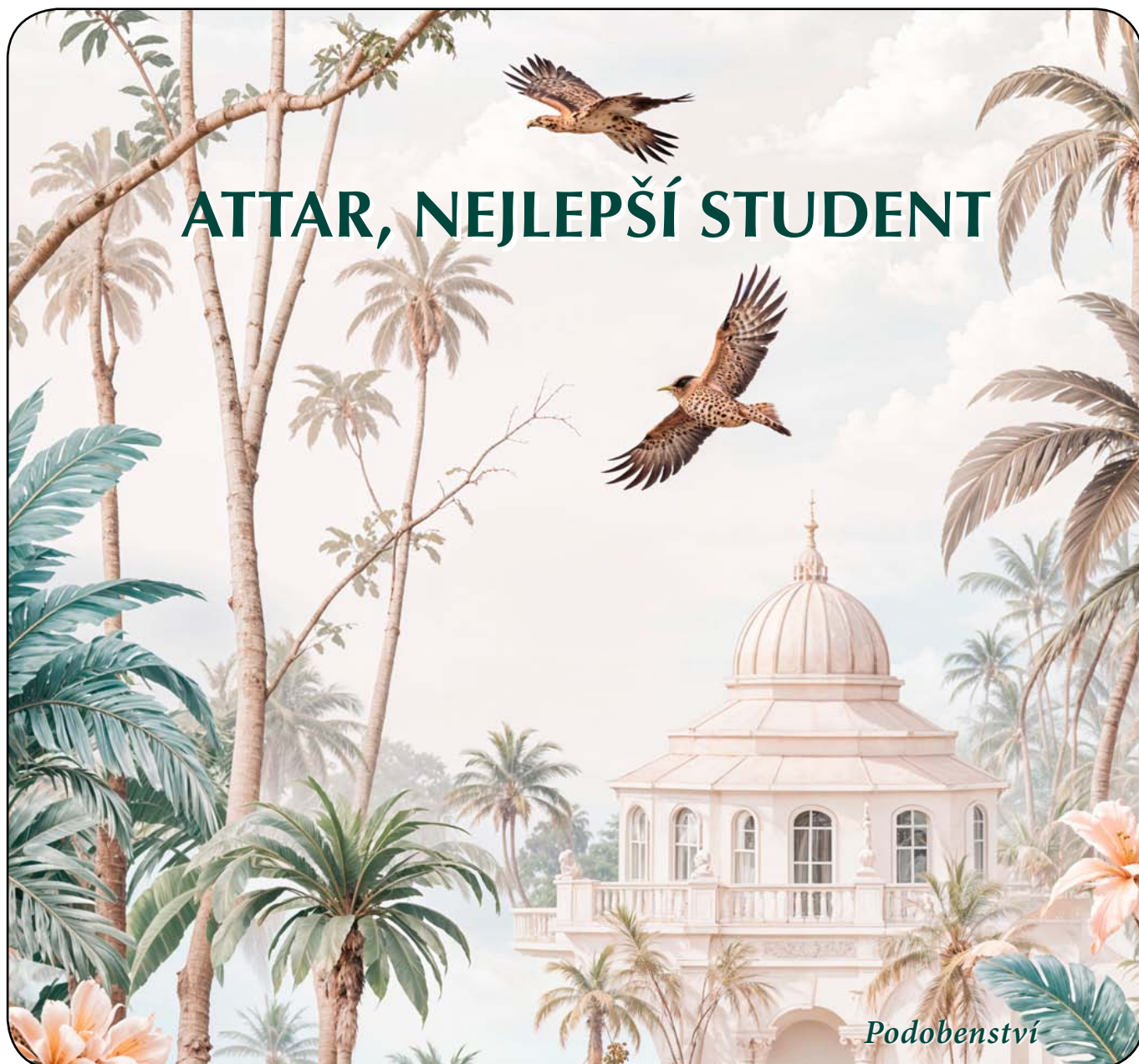
Začátek však může být i velmi křehký. Je plný možností, to ano, ale když zůstanou uvězněné jen v naší mysli jako sny a přání, rychle se rozplynou v každodenních starostech. Starověká moudrost proto vždy spojovala nový začátek se závazkem, který si můžeme představit jako určité pevné vnitřní rozhodnutí. Začít znamená mít skutečnou odvalu vykročit, zatímco závazek nám dává sílu vytrvat, i když počáteční nadšení zeslábné. Pomáhá udržet naši pozornost směrem k našemu cíli, a to i ve chvílích, kdy se cesta stává náročnou a kdy musíme překonat nejrůznější a nečekané těžkosti.

Se závazkem se však také pojí již zmíněná naděje, která se stává velmi hmatatelnou silou. Ne jako pasivní očekávání lepších časů, ale jako aktivní stav duše, jež se nevzdává svých snů. Naděje není popřením bolesti ani nejistot, které provázejí lidský život, ale pomáhá udržet správný směr, i když máme pocit, že vnější okolnosti nejsou příznivé. Naděje obnovuje důvěru člověka v sebe sama, v druhé lidi a v hlubší zákony života, jež jsou vždy ve spojení s dobrem.

Zvolit si jako životní směr dobro sice nezaručuje snadnou cestu, ale přináší jistotu, že náš život má smysl. Znamená to učit se překračovat vlastní omezení, stávat se moudřejším, vnímat širší celek jako tolik potřebnou jednotu a jednat v souladu s tím, co podporuje život, soužití a lidskost.

Za celou Novou Akropolis vám přeji do nového roku, abyste vždy našli odvalu zvolit si správný směr. A abyste svým jednáním přinesli naději a dobro nejen sami sobě, ale i všem lidem, kteří jsou součástí vašeho života.

Eva Bímová

ATTAR, NEJLEPŠÍ STUDENT

Podobenství

Šejch Džunajd měl učedníka, kterého upřednostňoval před všemi ostatními. To v ostatních studentech vzbudilo závist. Šejch, který znal jejich srdce, to pochopil.

Je lepší než vy jak chováním, tak inteligencí, řekl jim. Vyzkoušejme ho, abyste to pochopili i vy.

Pak Džunajd přikázal, aby mu přinesli dvacet ptáků, a řekl jim:

Každý z vás by si měl vzít jednoho ptáka, odnést ho na místo, kde ho nikdo neuvidí, zabít ho a pak ho přinést zpět.

Všichni studenti šli, zabili ptáky a přinesli je zpět mrtvé. Všichni kromě oblíbeného učedníka, který ptáka přinesl živého.

Proč jsi ho nezabil? zeptal se Džunajd. Protože učitel řekl, abychom to udělali někde, kde nás nikdo neuvidí, odpověděl student. Ale kamkoli jsem šel, Bůh mě viděl.

Vidíte teď, jaká je jeho úroveň chápání? zvolal Džunajd. Porovnejte to s chápáním ostatních.

Učedníci prosili Boha o odpuštění.

Súfijský příběh ☐

JANUS, BŮH ZASVĚCENÝ LEDNU

Delia Steinberg Guzmán

Brzy vstoupíme do ledna, měsíce, který je od dávných dob zasvěcen bohu Janovi, nádherné postavě se dvěma tvářemi, z nichž jedna hledí do minulosti a druhá do budoucnosti. Pro Jana neexistuje přítomnost; přítomnost je pouze prchavým okamžikem, který odděluje to, co bylo, od toho, co přijde, aniž by se u jakéhokoliv z těchto směrů zastavil nebo mu věnoval pozornost.

Pro leden také neexistuje přítomnost: jedna strana připomíná uplynulý rok a druhá je nadějí do budoucna. A tato dualita se zdá být stejně vtisknutá i do lidí, někdy v podobě nerozhodnosti, která brání jasně rozpoznat cestu, kterou se vydat.

Ale Janova dualita má svou pozitivní a negativní stránku; jednu je třeba napodobovat, druhou odmítat. Špatnou stránkou duality je nejistota, nevědět, co dělat a kterým silám se podřídít. Dobrou stránkou duality je možnost budovat budoucnost, aniž by se opomíjela zkušenost minulosti.

Janus, který se vždy snaží vytěžit to nejlepší z věcí, jež nás obklopují, nám nabízí ponaučení: nevkládat své sny pouze do přítomnosti, protože nic není trvalé, opírá-li se to o křehkost okamžiku, který rychle pomine. Abychom mohli snít, musíme mít dostatek ideálů, se kterými můžeme formovat nové obrazy: minulost nám je poskytuje se svým bohatým množstvím příkladů a moudrosti. Abychom mohli snít, musíme vědět, co chceme a kam chceme dojít: budoucnost se tak usmívá na ty, kteří touží po jejím dosažení s jasným cílem. A – paradox Jana – počátky a konce se jeví velmi podobné, jakmile se v člověku zrodí potřeba toho dobrého a absolutního: ten, kdo stvořil vesmír, musí být cílem tohoto vesmíru, a proto pojem Boha jasně září v myslích a srdcích.

Bůh není abstraktní pojem, který se objevuje pouze v knihách, ani slovo, které se rychle pronáší v běžných modlitbách. Bůh zahrnuje vše: velké počátky a velké cíle, jakož i malé cíle a malé počátky, které dávají smysl každodenní práci. Z Boha vyzařuje dokonalost, a existuje tisíc způsobů a dlouhých cest, jak ji dosáhnout. Pohled zpět a vpřed, s jistotou v jednom i druhém, je také způsob, jak najít Boha a dosáhnout dokonalosti.

Zbavme se negativního obrazu Jana: dvě tváře neznamenaají lhostejnost. Dvě tváře neznamenaají nevědomost o cílech a počátcích. Dvě tváře neznamenaají nejednoznačnost. Dvě tváře jsou dvě možnosti, a ne žádná, protože bohužel máme tendenci zaměňovat dualitu s nicotou, když dáváme přednost tomu, abychom se jevíli bez tváře, odcizeni jako pomíjivý okamžik přítomnosti. Dvě tváře má leden a stejně tak i celý život: součet všeho, co bylo vykonáno, a odpovědnost za vše, co ještě vykonat zbývá. □

JAK POUŽÍVAT VŮLI

Dana Gabrielová

Dnešní zamyšlení je věnováno rozvoji vůle, která nám může pomoci v mnohých životních situacích. Podívejme se na příklad, jak si vůli, jako nástroj našeho psychického světa, představit. Je jako dobrý kormidelník, který zná svůj cílový přístav a směřuje k němu loď navzdory proudům a větrům, navzdory nepřízní počasí. Má kompas, mapu i znalosti postavení hvězd, zná svoji loď a ví, jak se vyhnout útesům. Má zkušenost.

Jak zkušenost získat? Na čem trénovat vůli? Na každodenních maličkostech. Když například vidím na zemi nepořádek, i když se mému tělu nechce, jdu a uklidím ho? Odkládám ranní vstávání, protože vím, že budík ještě třikrát zazvoní (nebo mám home office)? Dokončím úkol, i když je tolik zajímavějších činností, které bych mohl dělat? Dodržím vždy, co jsem slíbil, když se mohu omluvit nebo „vymluvit“? Tyto běžné příklady představují každodenní možnost překonávání se, ale vůli přece nepoužíváme jen k tomuto druhu jednání. Používáme ji i ke svému rozvoji. Každý volní čin nás obohatí novým pohledem, lepším soustředěním se, pocitem vítězství a radosti, že se nám něco povedlo a my stoupáme po příčkách dál a výš. Je třeba si uvědomit, že volní činy jsou činy zralého a vědomého člověka, který o něco usiluje. Snad bychom mohli říci, že usiluje o lepší „já“ a o lepší svět.

Vůle v sobě zahrnuje svobodně přijatou odpovědnost a povinnost jednat jako lidská bytost. Jinými slovy nestačí se řídit instinkty nebo podléhat impulsivnosti ani přáním. Pokud vůli, která vede k jednání, naplníme ještě láskou a inteligencí, povede k dobrým činům. Proč láskou? Protože ta naplní naše jednání myšlenkou na ostatní a schopností umět chtít. Proč inteligencí? Ta nám poskytne dar účinnosti, nalezení správných nástrojů, vytrvalost i schopnost opravovat své chyby.

Moderní psychologie porovnává vůli se svalem, lze ji trénovat, ale také vyčerpat během dne. A existují tedy nějaké rady, jak s tím pracovat? Mezi ty nejjednodušší patří například uspořádání prostředí, ve kterém se pohybujeme tak, abychom se nemuseli stále dokola rozhodovat o jedno-

duchých věcech. Dát věcem jejich místo a vždy je tam ukládat, nemít hromadu sladkostí, když se snažíme zhubnout, nachystat si oblečení na další den již večer, odstranit aplikace a notifikace z mobilu, které nás nutí po něm sáhnout vždy, když to „pípne“, neodkládat „nepříjemné“ práce. Ale i toto potřebuje impuls vůle a rozhodnutí, alespoň na začátku.

Východní učení mluví o Vůli (v sanskrtu Atma) jako o nejvyšším principu v člověku, který se promítá do všech nižších úrovních naší bytosti (celkem jich je sedm). V těch nižších se odráží právě jako tělesný instinkt, přání nebo touha, v těch vyšších třeba jako potřeba spravedlnosti a chápání povinnosti.

Může vůle přinášet radost? Samozřejmě. Nejlépe si pod tím představíme dobrou vůli, která naše jednání naplňuje altruismem a humanismem, má tedy význam především pro ostatní. Ale i nás samotné naplní vědomé používání vůle klidnou radostí, v Indii by řekli blažeností. A to je projev probuzeného člověka, ke kterému lidstvo evolučně (sice pomalu, ale přece) směřuje.

Bylo by úžasné, kdybychom se právě pro dobrou vůli dokázali nadchnout, a vkládali tak svoji duši a srdce do každého našeho činu, o kterém budeme moci s klidem říci, že někomu prospěl. □

SYMBOLY KOLEM NÁS

Petra Pavlíčková

Denně procházíme ulicemi měst, spěcháme za svými povinnostmi, nákupy, setkáváme se s přáteli. Jak často nás napadne na chvíli zpomalit, zvednout oči a prohlédnout si fasády domů? Zaměřit se na jejich výzdobu, věnovat pozornost detailům, vnímat krásu, jež nás obklopuje, ale my ji kvůli každodennímu shonu přehlížíme? Když se na pár minut zastavíme a podíváme se na svět kolem sebe očima duše, najednou objevíme skryté poklady.

Těmito skvosty jsou symbolické prvky rozetuté na bohatém architektonickém plášti budov. Jsou to symboly hovořící řečí beze slov, jež je pro ně tak typická. Pokud této řeči neumíme naslouchat, budeme je míjet bez povšimnutí a neuvědomíme si, že je máme denně na očích. Jsou to „šaty“ střežící velké pravdy. Symboly učí člověka vnímat věci skryté za tím viditelným, všimnout si, jak k nám promlouvá naše okolí, a vidět souvislosti, které na první pohled nejsou zřejmé.

Architekti v různých obdobích používali symbolickou řeč nejen při konstrukci staveb, ale i při jejich vnitřní či vnější výzdobě. Mnohé z těchto stavebních prvků jsou dnes vnímány pouze jako rozlišující znaky jednotlivých stavebních slohů a málokdo se pozastavuje nad jejich symbolickou hodnotou. Bez zachycení tohoto rozměru je však těžké porozumět do hloubky jak skutečnému významu stavby jako celku, tak i idejím, jež inspirovaly její tvůrce.

Z hlediska využití symbolických prvků je zajímavý přístup architektů 19. století označovaný jako historismus. Jedná se o specifický sloh vyznačující se návratem k historickým stylům. Současný spíše povrchní přístup k historismu je často odmítavý: moderní architektura vznikla právě jako reakce na něj, jako snaha zcela se odtrhnout od minulosti a vykročit jiným směrem. Architektuře 19. století bylo a dodnes je vyčítáno, že není původní, že se zastavila, nerozhodně přešlapovala na místě a pouze přejímala dřívější historické styly.

Navzdory tomu tyto stavby na mnoha místech iniciovali lidé, kteří byli ve své době úzce spjati s ohromujícím rozvojem měst. Byli to bohatí průmyslníci a obdivovatelé či mecenáši umění. Dokonce i dnes, s odstupem času, je těžké objektivně posoudit jejich velikost a zásluhy; najdou se však i historikové umění, kteří je s úctou nazývají „rytíři průmyslového věku“.

Pokud zaujmeme objektivní postoj, pochopíme, že historismus byl, stejně jako předchozí slohy, věrným odrazem své doby. Dominoval Evropě po celé 19. století a ovlivnil i architekturu vznikající mimo ni. V tomto stylu vznikly natolik významné stavby jako neogotický Westminsterský palác v Londýně, dostavba katedrály v Kolíně nad Rýnem či katedrály svatého Víta v Praze, neorenesanční budova Vídeňské státní opery, Národní muzeum v Praze, a dokonce i neoklasicistní Kapitol ve Washingtonu.

Charakteristickým rysem historismu byl eklekticismus. Architekti spojovali prvky pocházející z různých epoch a pro svůj záměr využívali jejich estetický či symbolický účinek. Nebáli se mísit rozmanité styly a přizpůsobovat je potřebám a účelu jednotlivých staveb, neváhali použít prvky gotiky vedle renesančních nebo barokních detailů. Výsledkem těchto často odvážných kombinací byly dekorativní stavby, jež měly mimo jiné zdůraznit bohatství a prestiž majitelů či institucí. Přestože šlo o návrat k historickým stylům, při realizaci staveb byly využívány pokrokové technologie a nové materiály, což dávalo architektům možnost stavět monumentální budovy, jež v rozrůstajících se městech doposud chyběly a které je zdobí dodnes. Najednou vznikala nová divadla, muzea, železniční stanice, obchodní domy či výstavní haly. Tyto moderní stavby pak byly zakryty historizující fasádou, aby odpovídaly estetice doby.

Neméně důležitým zdrojem inspirace byly v historismu antické formy, v nichž byl zakódován řád, harmonie a nadčasovost. Typické byly dórské, iónské i korintské sloupy vyjadřující pevnost a stabilitu, jež po vzoru řeckých chrámů nesly trojúhelníkový tympanon. I když se jednalo o světské budovy, nebyla tato podobnost zvolena samoúčelně. Antická architektura evokovala hodnoty, humanismus či kulturu starověkého Řecka a Říma, které se takto symbolicky přenášely na instituce, jež v těchto stavbách sídlily. Často šlo o budovy parlamentů, muzeí, galerií či knihoven.

Na fasádách i v interiérech byly používány sochy či reliéfy s alegorickým významem. Zobrazovaly ctnosti či ideály antiky. Na budovách škol a univerzit se jako symbol moudrosti a vzdělanosti objevovala sova od nepaměti spojovaná s bohyní Athénou. Parlamentní či sněmovní budovy zdobily alegorické sochy ztvárňující mír, zákonodárství, štěstí či vlastenectví.

Jedním z mnoha příkladů takové stavby je Vídeňský parlament, před jehož vstupem nápadně připomínajícím řecký chrám byla umístěna socha bohyně Pallas Athény symbolizující vlastnosti, jimiž by měli zákonodárci oplývat. Fasádu Národního muzea v Praze zdobí alegorické postavy představující vědu, umění a vlastenectví, jasné odkazy na účel, k němuž budova slouží. Do tympanonu korunujícího budovu

Mahenova divadla v Brně vložili architekti antické prvky spjaté s hudbou a uměním: múzu epického zpěvu Kalliopé, múzu tragédie Melpomené a na vrcholu tympanonu Thálii sedící na labuti.

Dalším výmluvným příkladem je neorenesanční budova původního Německého gymnázia v Brně. Nepřehlédnutelným motivem zdobícím jeho průčelí jsou čtyři karyatidy inspirované chrámem Erechteion na athénské Akropoli. Každá z nich ztělesňuje jeden z ideálů humanitního školství: historii, matematiku, filozofii a gramatiku. Odkazy na antiku a její klasickou vzdělanost umocňují portréty řeckých a římských učenců, vědců, umělců a filozofů umístěné na fasádě. Vnímavý pozorovatel tak odhalí, že prostor nad okny v prvním patře zdobí medailony zachycující Apuleia, Caesara, Cicerona, Euripida, Herodota, Hippokrata, Homéra, Platona, Seneku či Sokrata.

Pokud budeme pozorní ke svému okolí, pokud otevřeme oči duše, nebude těžké všimnout si podobných staveb či architektonických detailů. Objevíme rozmanitost forem, tvarů a symbolů a rozmanitou škálu zdobných prvků. A za vši touto pestrostí pak budeme moci pocítit jednotu v jejím hlubokém a nadčasovém významu. Poznáme, že všemi těmito jazyky k člověku promlouvá Idea Krásy, jež ho ve svých různorodých projevech povznáší a zušlechťuje. □

Z použité literatury:

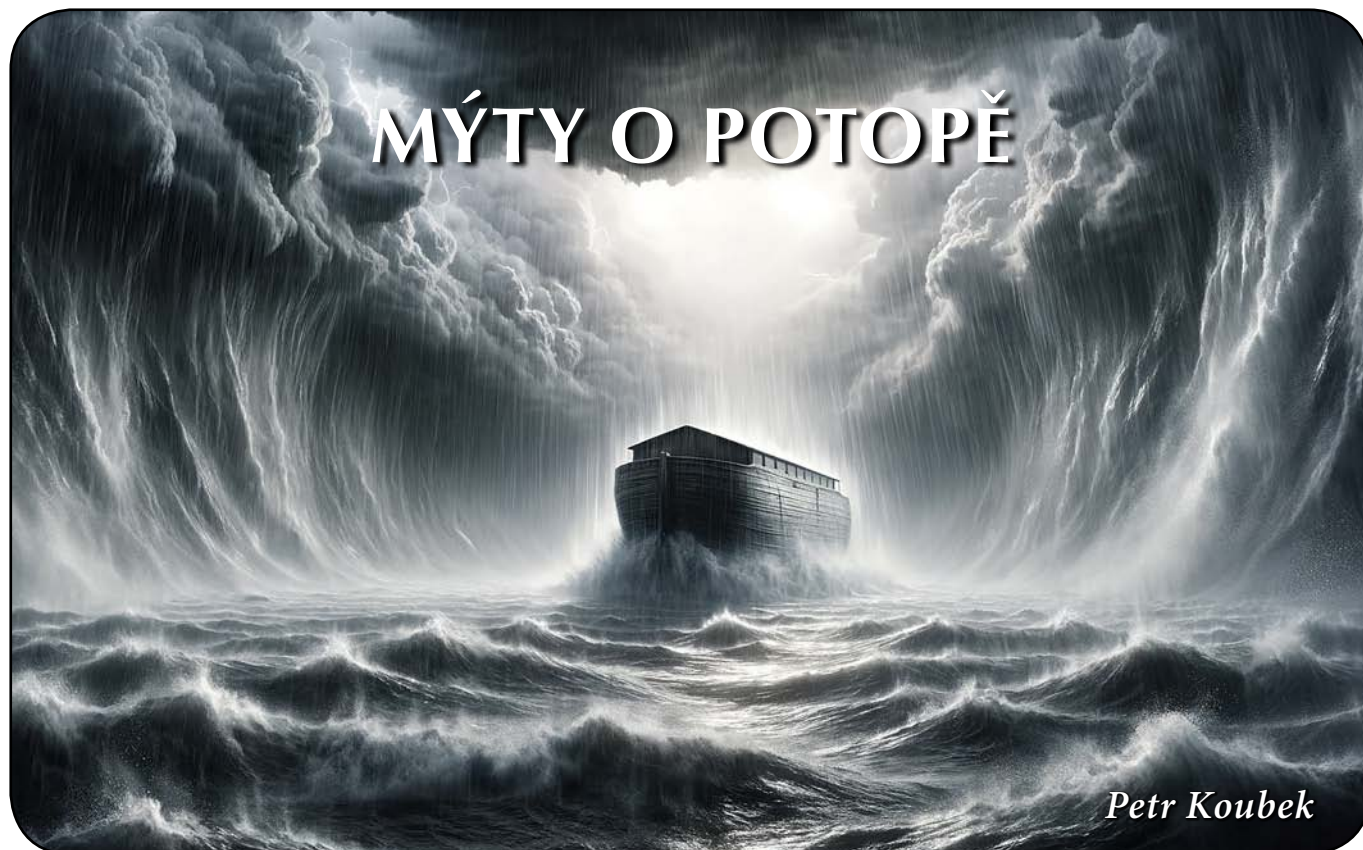
Hájek, Václav: Architektura – klíč k architektonickým slohům, Grada, 2000

Zatloukal, Pavel: Brněnská architektura 1815-1915: Průvodce, Nakladatelství Obecní dům, 2006

Crhonek, Iloš: Brno na přelomu 19. a 20. století, Brno, 2021

Historická budova Národního muzea, Národní muzeum, 2020

Pokud čteme starodávné mýty, často se nám mohou zdát jako neskutečné pohádky. Je tomu ale skutečně tak? Vyprávění o Trojské válce bylo pro mnohé také něčím bájným, dokud ji archeolog Heinrich Schliemann neobjevil. K podceňování mýtů nás může svádět forma, která nezdůrazňuje přesné místo a čas, jak jsme zvyklí v dnešní době. V mýtu je totiž více upřednostňován přenos zkušenosti, individuální i kolektivní.

Jeden z nejznámějších mýtů vypráví o potopě. Západní člověk ho zná především z Bible, kde je hlavní postavou Noe. Biblická verze vypráví o morálně upadající společnosti a Noe je Bohem shledán jako jediný, který má právo přežít. Dostává návod, jak postavit archu, aby bylo zachráněno vše důležité. Jako jediný přeživší má pak za úkol vybudovat novou společnost, která se vyvaruje chyb. Dále příběh pokračuje postavením vysoké věže a zmatením jazyků.

Při pozornějším bádání dojdeme ke zjištění, že na každém kontinentu, ve většině kultur, najdeme podobný či skoro stejný mýtus, jen s jiným hrdinou. Zajímavé je, že se jedná i o kultury, které se nemohly potkat, natož ovlivnit. Vydejme se tedy na dobrodružnou cestu:

Řecko

Jako prvního jmenujme filozofa Platona, který ve svém dialogu *Timaios* popisuje zánik vyspělé, ale morálně upadající civilizace, která po sérii přírodních katastrof skončila na mořském dně. Platon poukazuje na egyptský původ tohoto mýtu. Často je tento příběh spojován se zánikem bájně Atlantidy.

V jiném řeckém mýtu zase Zeus trestá zpupné lidstvo potopou a jediný, kdo ve speciální lodi přežije řádící přírodní živeli, je Deukalion a jeho manželka Pyrrha, kterým radí Prométheus. I oni zakládají novou kulturu.

Evropa

Na potopu světa narazíme i ve starogermánské mytologii, kde se popisuje dávná katastrofa, jíž padla za oběť země na severu. Mluví se o strašlivé zimě, zemětřesení, padání hvězd z nebe a světě zaplaveném mořskými vlnami.

Zmínky o potopě také nalezneme u Keltů či ve finském eposu Kalevala a i jinde v Evropě.

Mezopotámie

Zde je několik verzí, které se liší jménem hlavní postavy. S potopou se setkáme v Eposu o Zí'usudrovi, v akkadské mýtu o Atrachasisovi („Moudrostí oplývající“) či v babylonském vyprávění o Utnapištim. Všechny verze popisují velmi podobný děj: Bůh upozorní hlavního hrdinu, že kvůli morálnímu selhání lidstva přijde potopa, a radí mu postavit archu, která se zde nazývá „Ochránkyně života“.

„Na loď jsem uvedl celou svou rodinu a příbuzenstvo své, zvěř stepní a drobná zvířata stepní, všechny řemeslníky jsem uvedl na ni. Vstoupil jsem do lodi a utěsnil za sebou dveře...” (Epos o Gilgamešovi, překl. L. Matouš, ČS, 1976)

Přichází potopa, která trvá sedm dní, a všichni nemoudří se utopí.

Tibet

V knize Dzyan se setkáme s popisem zániku báje civilizace:

45. „První veliké vody přišly. Obklopily sedm velkých ostrovů“

46. „Všichni moudří byli zachráněni, ne-moudří zahynuli. S nimi zmizel i větší počet zvířat, která povstala z potu země.“ (H.P. Blavatská: Základy tajných nauk, Glóbus)

Střední Amerika

I u Mayů existovala legenda, která praví: „ti kteří přežili potopu, se rychle rozmnožili a postavili převysokou věž“. (Popol Vuh, Odeon, 1976)

Aztékové zase mají příběh o potopě, který je téměř shodný s tím biblickým, jen v této verzi archu staví hrdina Tapi. Navíc vyprávěli španělským dobyvatelům, že jejich předkové připluli z potopené země na východě, kterou nazývali Aztlán.

Severní Amerika

U původních obyvatel Ameriky se setkáme s různými příběhy o potopě, kterou bohové sesílají, protože jsou nespokojeni s chováním lidí. Potopu většinou přežívají muž a žena, kteří si vyrobí vor, loď či velkou hliněnou nádobu, a když začíná voda opadávat, vypouští holubici, datla či jiného ptáka hledat suchou zem. V jiných verzích se uchylují na horu, která vyrostla během záplav.

Polynésie

Na druhém konci světa, v Polynésii na atolu Hao, existuje legenda, podle které se prolomila klenba nebes, země byla zatopena a pouze Rata s příbuznými se ukryl v lodi. O stavbě archy, která ochránila skupinu lidí, se mluví i v dalších pověstech v Tichomoří, Číně i na mnoha dalších místech.

Zde je vidět, kolik příběhů o potopě existuje po celém světě. Lze však dokázat, jestli k podobné katastrofě opravdu došlo? Velmi těžko. Některé objevy naznačují, že by tomu tak mohlo být. Například Leonard Charles Wooley se roku 1927 rozhodl kopat v areálu uruckého pohřebiště (Mezopotámie). V hloubce 14 metrů narazil na hroby vládců z doby kolem 4000 př. n. l. Pod nimi ležel říční jíl beze stop lidské existence, tedy z doby, kdy Mezopotámie nebyla osídlena. Wooley však kopal hlouběji a pod třímetrovou vrstvou jílu našel nové stopy osídlení: popel, cihly, střepy z nádob patřící zcela jiné kultuře. To poukazuje na obrovskou povodeň, která musela zatopit dané místo na velmi dlouhou dobu, aby se vytvořila tři metry vysoká vrstva jílu.

Jak vidíme, mýty sice nepopisují, kdy a kde se ve skutečnosti něco událo, či jaké byly škody na majetku či životech. Zachycují spíše to, co může být důležité i pro nás, nejen jako společnost, ale i jednotlivce. A to je zkušenost, jak bychom měli jednat, aby nedošlo k takové zkáze, jakou mýtus o potopě popisuje. A inspirace pro nás jako jednotlivce, abychom dokázali mít vždy otevřenou mysl, dokázali vnímat to, co je opravdu důležité a uchovávat to. Protože tento mýtus nám dává jasný vzkaz, že bez archy by lidstvo ztratilo všechny dovednosti a zkušenosti, které tak bolestivě získalo. □

Z použité literatury:

H.P. Blavatská: Základy tajných nauk, Glóbus

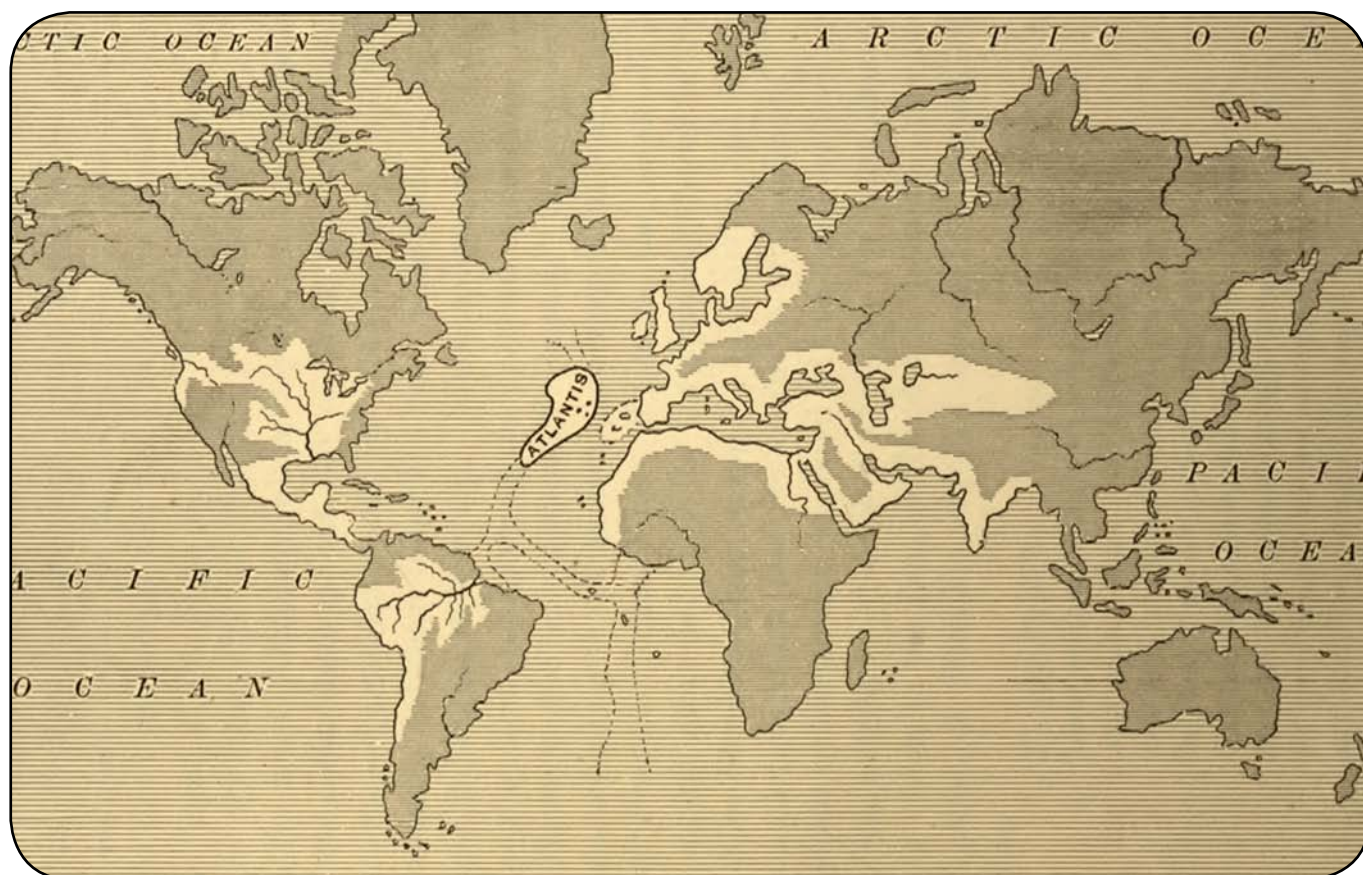
Platon: Timaios, Oikoymenh, 1996

Eliade, Mircea: Dějiny náboženského myšlení 1, Oikoymenh, 2019

časopis: Zrcadlo kultury č.5, Nová Akropolis, 1998

Zdeněk Krušina, Tajné dějiny světa 1, Eminent, 2000

Popol Vuh, Odeon, 1976.

JAK SI OKOŘENIT ŽIVOT

Renata Svobodová

Koření se dá použít na vaření a rovněž k léčebným účelům. Už v dávných dobách se pěstovaly různé byliny na zahrádkách tam, kde lidé žili a bydleli. V časech, kdy kupci koření dováželi z různých dalekých koutů světa, platilo za skutečnou vzácnost a mělo cenu zlata. Dnes už považujeme za samozřejmost, že seženeme různé druhy a směsi v supermarketech i specializovaných obchodech, dokonce i v lékárnách.

Chceme-li plně využít sílu koření, je třeba se s ním naučit dobře zacházet. U sběru je důležité ve správný čas natrhat, ostríhat, vyrýt, co potřebujeme a správně nasušit a uskladnit. Záleží na teplotě, době sklizně, klimatických podmínkách a osivu.

Aby si koření zachovalo své aroma, je dobré vložit ho do uzavíratelné kořenky či sklenice. Koření, které obsahuje tuk, např. hořčici, skladujeme v neprůhledných nádobách. Pokud se k němu dostane světlo a vzduch, dojde ke žluknutí olejů.

Koření máme často spojeno s exotickými kraji, ale mnoho druhů najdeme i v našich zeměpisných šířkách, například koriandr, český kmín, anýz, petržel, libeček, saturejku, majoránku, bazalku, šalvěj, mátu, dobromysl, meduňku a mnoho dalších.

Léčivá síla koření se používala a dosud používá v lidovém léčitelství. Bylinky se užívají ve formě čajů, výluhů, sirupů, hydrolátů, mastí, kapek, polštářků, olejů atd. Níže jsem vybrala několik druhů koření, které si můžeme vypěstovat sami nebo dokonce najít volně v přírodě.

Majoránka obecná (*Origanum majorana*)

Na vaření se používá do polévek, omáček, na masa atd. Patří mezi oblíbené bylinky. Má silné antibakteriální, antiseptické a uklidňující účinky. Doporučuje se použít zevně i vnitřně, při křečích žaludku, břicha i při menstruaci. Je vhodná na opuchliny a pohmožděniny. Denně lze vypít 2 šálky čaje, zevně přikládat polštářek z bylinek. U nemocí dýchacích cest je majoránka s jitrocelem vhodným prostředkem k úlevě. Dá se také použít s citronem při zánětu průdušek, astmatu a černém kašli. Sirup z majoránky je vhodný při prochlazení. Měl by se užívat před jídlem.

Libeček lékařský (*Levisticum officinale*)

Můžeme jej dát vařit ke starším bramborám, přidává se do polévek. Lze z něj uvařit čaj, který je účinný na mnoho zdravotních neduhů, a to jak z listů, tak ze semen i kořene. V lidovém léčitelství se doporučuje při zánětu močových cest i močového měchýře, ke zlepšení trávení, podpoře chuti k jídlu, snížení hladiny kyseliny močové v krvi, k podpoře činnosti žlučníku, mírnění nadýmání, únavy a jako vzpruha nervové činnosti. Libeček není vhodný k dlouhodobé konzumaci. Nedoporučuje se lidem s poruchami ledvin, těhotným a kojícím ženám.

Máta peprná (*Mentha piperita*)

Používá se převážně k ochucení vody, zákusků či zmrzlin. Látky, které máta obsahuje, ovlivňují trávicí soustavu. Pomáhají při křečích, zánětech, nechutenství, nevolnosti a umí zklidnit podrážděný žaludek. Působí proti nadýmání, funguje na metabolismus, a tak pomáhá při hubnutí. Ovlivňuje správnou funkci žlučníku, jater a nebo slinivky břišní. Máta se také používá k výplachům, kloktání při bolestech zubů a dásní, ovlivňuje a čistí dech.

Šalvěj lékařská (*Salvia officinalis*)

Používá se k ochucení zeleniny, je součástí kořenících a bylinných směsí. Doporučuje se jako prevence Alzheimerovy choroby. Má velký obsah antioxidantů a posiluje imunitní systém, podporuje kognitivní funkce mozku. Dále srovnává hladinu cholesterolu, pomáhá při boji s obezitou a zastavuje průjem. Také tlumí příznaky menopauzy, vyživuje pleť a hojí její podráždění, zpomaluje předčasné projevy stárnutí. Nesmí se používat vnitřně ve velkém množství. Není vhodná v těhotenství. Pomáhá zastavit produkci mléka po ukončení kojení.

Bazalka pravá (*Ocimum basilicum*)

Je hojně používaná ve středomořské kuchyni. Je oblíbená na dochucení pizzy, těstovin, salátů, sýrů. Bazalka podporuje vylučování žaludečních šťáv a chuť k jídlu. Pomůže při nespavosti, migrénách a závratích. Navozuje dobrou náladu. Pomůže nám i vypořádat se s bakteriálními infekcemi. Podporuje tvorbu mateřského mléka.

Kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*)

Dává se do masových nádivek, třeba na jaře. Patří mezi naše významné léčivé rostliny. Ve starověku si jí velmi vážili. Oddenek, stonek, listy, květy a semena se sbírají. Bojuje proti bolestem kloubů, pomáhá při potížích s močovým měchýřem, proti alergiím a ekzémům, zastavuje krvácení. Je bohatá na minerály a vitamíny, snižuje vysoký krevní tlak a hladinu cukru v krvi. Je možné ji sbírat do 20. května. Užívá se maximálně 21 dní a pak ji musíme přestat užívat. Připravíme z ní čaj, sirup, šťávu, víno, tinkturu, obklady, koupele a pleťovou vodu.

Bez černý (*Sambucus nigra*)

Bez černý je známý keř, který se dá využít několika způsoby. Sbírají se listy, květy, kořen i plod. Květy se obalují v mouce a vejci a smaží se na oleji. Čaj z květů se používá na choroby z nachlazení. Vyvolává pocení, ničí hnilobné bakterie, čistí průdušky. Má močopudné účinky, mírně uvolňuje zácpu. Usušené nebo převařené bobulky černého bezu se mohou použít na sirup nebo na kompot. Plody bezu tiší bolesti nervového původu, mohou pomoci při zánětu nervů.

Paprika (*Capsicum*)

Poprvé se do Evropy paprika dostala r. 1493 díky lékaři Diego Alvarézovi Chancovi, účastníkovi druhé Kolumbovy výpravy do Karibiku. Používá se v syrovém stavu nebo se suší a jako koření ji přidáváme do mnoha jídel. Jednotlivé druhy se liší barvou i tvarem. Prodává se buď jako sladká, pálivá nebo chilli. Paprika podporuje imunitu, má antiseptické účinky a ochraňuje buňky. Velmi pálivá paprika může být ve větším množství nebezpečná pro zažívací trakt.

Přestože si můžeme říci, že koření není k životu nezbytné a že bychom bez něj přežili, když jím dochutíme naše pokrmy, dodává jim zajímavé příchutě, neodolatelné aroma a někdy i vizuální dojem.

Podobně proto používáme toto slovo i v přeneseném smyslu, když si chceme „okořenit“ náš život, náš řečnický či písemný projev či náš vztah. Je to jako jiskra, která rozbíjí rutinu, představuje hravost, smysl pro humor, nadšení. Jen to nesmíme přehnat, aby „ostrost a pálivost“ nepřebila to základní a podstatné, co chceme sdělit či vykonat. Jak můžeme vidět i na příkladu jednotlivých bylin zmíněných výše, často se nedoporučuje větší množství či dlouhodobé nepřerušované užívání. Někdy je možná lépe, když koření zůstane oním vzácným artiklem, jako tomu bylo v dávných dobách, a je ho „jako šafránu“, aby i nadále plnilo svou roli. □

PROGRAM AKTIVIT

LEDEN

**CESTA NADĚJE PODLE SENEKY
A VIKTORA FRANKLA**
Přednáška

PSYCHOLOGIE NÁVYKŮ
Přednáška

KARMA A REINKARNACE
Krátký kurz

**C. G. JUNG – FILOZOFIE
A PSYCHOLOGIE**
Krátký kurz

**STOICISMUS V MODERNÍM SVĚTĚ?
PROČ NE!**
Krátký kurz

PŘEDNÁŠKY NA YOUTUBE

**KLID V CHAOSU: JAK UDRŽET HLAVU
NAD VODOU DÍKY FILOZOFII**

**FILOZOFIE SPOJUJE: O VZTAZÍCH,
KTERÉ MAJÍ HLOUBKU**

**TVŮJ ŽIVOT, TVOJE STOPA: JAK ŽÍT
AKTIVNĚ A SMYSLUPLNĚ**

SLEDUJTE NÁS

@NovaAkropolisCR

Nova.Akropolis.Ceska.republika

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející
schopnosti člověka:

POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.

PODROBNOSTI NA ODKAZU **ZDE**

„Chceš-li brát, musíš nejprve dávat,
to je počátek intelligence.“

Lao-c'

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz